

Osnova pro samostudium

Světová literatura pro děti a mládež

- Vymezení pojmu intencionální a neintencionální literatura pro děti a mládež, crossover literatura, rozšíření kategorizace recipientů o čtenáře „new adults“ či „young adults“ po roce 2000. Institucionální podpora kvalitní knižní tvorby pro děti: www.ibby.org (mezinárodní časopis Bookbird, cena H. Ch. Andersena, mezinárodní den dětské knihy, další aktivity IBBY).
- Proces literární komunikace (Alice Jedličková Ke komu mluví vypravěč?, studijní materiál v IS), význam kategorie adresáta v literatuře pro děti a mládež (udržování průběžného kontaktu jako předpoklad pro citovou zainteresovanost, pozornost...).
- Prostupnost hranic v současné literatuře pro děti a mládež, stírání hranic mezi fikcí a dokumentem, textem a obrazem (obrazové narativy), věkovými kategoriemi.
- Předpoklad vzniku LPM: vynález knihtisku, odstranění dětské ngramotnosti a změna ve společenském postavení dítěte (Paul Hazard Knihy, děti a lidé, studijní materiál v IS).
- Didaktizující tendence v intencionální literatuře pro děti a mládež 19. století (S. de Ségur), sentimentální idealizace dětského světa (H. Malot, J. Spyri, F. Hodgson Burnett), realisticky uchopené dětské postavy (E. de Amicis Srdce).
- Zrod autorské pohádky (E. T. A. Hoffmann, W. Hauff), H. Ch. Andersen (Helena Březinová Slavíci, mořské víly a bolavé zuby, studijní materiál v IS), Carlo Collodi, Lewis Carroll, A. A. Milne.

Témata zápočtových prací:

Zápočtová práce by měla být dokladem uvažování o literatuře pro děti a mládež a měla by vycházet z vlastních interpretačních postřehů na základě četby (není zapotřebí opatřovat ji úvodem ve stylu slovníkových hesel s informacemi o autorovi, pokud ovšem nejsou nezbytné pro doložení zformulovaného názoru). Text by měl být psán odborným stylem (nezapomínat tedy na korektní citování a parafrázování, bude-li v práci použito), ovšem není pevně stanovený útvar (jde o volnou úvahu).

Níže uvádím několik témat (tučně) a možných námětů na jejich realizaci; doporučuji zvolit jeden z nabízených námětů:

- **Didaktické tendence v autorské pohádce.**

Lze najít paralely v pohádkách D. Taragela Pohádky pro neposlušné děti a jejich starostlivé rodiče a mezi pohádkami M. Macourka (např. Mravenečník v početnici)?

Didaktická koncepce Pinocchia a jeho ne/aktuálnost.

H. Ch. Andersen jako autor ne/jen pro děti.

Volná úvaha na základě individuálně vybraného díla.

- **Literární móda sirotků**

Heidi švýcarské autorky J. Spyri jako hrdinka 19. století a ne/aktuálnost pro současné dětské čtenáře.

Motiv ztráty (hledání) rodiče jako důležitý konstrukční prvek ve vývoji dětské postavy (např. včetně současné literatury – Harry Potter aj.).

- **Obrazové narativy**

Komunikační potenciál obrazových narativů (analýza některé z knih Petra Síse, Pavla Čecha aj.).

Ve studijních materiálech vložených do IS naleznete rovněž seznam četby. Obeznamnost s touto četbou bude jedním z předpokladů k úspěšnému složení zkoušky z literatury pro mládež v následujícím akademickém roce. Doporučuji průběžně číst a všímat si žánrového a tematického zařazení titulu v jeho literárněhistorickém kontextu, kompozičních a jazykových prostředků. Není zapotřebí pamatovat si detaily typu jména hlavních postav či podrobností v rozvíjení zápletek.